

Informatienota voor: vergadering algemeen bestuur

Datum: 9 december 2021

Onderwerp: Programmarapportage Zelfredzaam en Risicobewust

Agendapunt: 5.

Kenmerk: AB/2133

Portefeuillehouder: Mevr. A.H. Bronsvort

Bijlage: 1. Beknopt overzicht activiteiten en resultaten
2. Factsheets effectmetingen
3. Routekaart Risicobewust en zelfredzaam

Kennisnemen van

Programmarapportage Zelfredzaam en Risicobewust

Inleiding

In de Toekomstvisie is de strategische pijler 'Zelfredzaam en Risicobewust' opgenomen. Aankomende jaren ligt de focus meer op het voorlichten en stimuleren van inwoners met betrekking tot veilig en gezond leven. Om invulling te geven aan deze nieuwe organisatiekoers is het programma 'Zelfredzaam en Risicobewust' ingericht. Het programma richt zich op het vergroten van risicobewustzijn en gedragsverandering van inwoners en zet in op een zelf- en samenredzame regio, waar mensen veilig kunnen wonen, werken en recreëren. In de vergadering van juni 2021 heeft het algemeen bestuur ingestemd met het programmaplan. In deze vergadering is toegezegd dat vanuit het programma Zelfredzaam en Risicobewust eind 2021 een tussenrapportage op onderdelen plaatsvindt, alvorens structurele middelen beschikbaar gesteld kunnen worden.

Deze programmarapportage voorziet in deze behoefte door:

- de geëvalueerde onderdelen te presenteren, en;
- een stand van zaken te beschrijven op de diverse programma activiteiten.

Kernboodschap

Het programma Zelfredzaam en Risicobewust is gestart en vanaf juli 2021 is invulling gegeven aan de programma-activiteiten zoals beschreven in het programmaplan. Daar waar mogelijk wordt het effect van een risicogerichte bewustwordingscampagne gemeten. De resultaten van de gevoerde metingen zijn positief. Opvolgende activiteiten worden hierop ingesteld. In de uitvoering wordt met een variëteit aan partners samengewerkt. De realisatie verloopt conform planning.

De incidentele middelen van 2021 – 2022 worden doelmatig en conform planning ingezet. De activiteiten zijn te vinden in bijlage 1. Een aantal activiteiten loopt door in of wordt voorbereid voor 2022.

Communicatie

De voortgang van de programma-activiteiten wordt besproken met de portefeuillehouder. Jaarlijks wordt een programmarapportage opgesteld en voor kennisgeving aangeboden aan het algemeen bestuur.

Bijlage 1: Beknopt overzicht activiteiten en resultaten

Activiteit	Resultaat
Inrichting programma-organisatie	T.b.v. een integrale aanpak is een programmaorganisatie ingericht en wordt 3-4 keer per jaar een integraal programmaoverleg georganiseerd.
Effectmeting: Veilig stoken	De veilig stoken campagne vond plaats in Harderwijk en Hierden. De effectmeting laat zien dat de campagne een positieve werking heeft op brandveilig gedrag.
Effectmeting: Vluchtplan	De campagne Vluchtplan vond plaats in Aalten en Harderwijk. De effectmeting laat zien dat het vluchtplan positief effect heeft op oefenen, het nadenken en bespreken van het vluchtplan.
Effectmeting: Vluchtsleutel	De vluchtsleutel campagne vond plaats in Harderwijk. De effectmeting laat heel positieve effecten zien. Zo wordt als voorbeeld de activiteit door inwoners gewaardeerd met het gemiddelde cijfer 8,7.
Bijdragen aan pilot 'Risicobewust Harderwijk'	Fase 1 - Er is uitvoering gegeven aan diverse campagnes en onderzoeken. Fase 2 - De 'Brandweer Advies Box' is ontwikkeld en onder andere ingezet op Veiligheidsdag. Er wordt bijgedragen aan diverse activiteiten m.b.t. risicogericht oefenen, risicogericht adviseren en risicogerichte publieksvoorlichting i.s.m. de gemeente Harderwijk.
Brandpreventieweken	De VNOG heeft samen met de gemeenten invulling gegeven aan de Nationale Brandpreventieweken (thema rookmelders redden levens) d.m.v. een folderdisplay bij gemeentehuizen en bouwmarkten. Studenten van Saxion Hogeschool en Hogeschool Utrecht voeren een evaluatie in de VNOG uit.
Bijdrage aan Natuurbrandpreventie	Vorbereiding risicobewustwording en brandveiliger gedrag m.b.t. natuurbrandpreventie middels een pilot 'Firewise' in Vierhouten, gemeente Nunspeet i.s.m. het programma Natuurbrandbeheersing. In deze pilot wordt samengewerkt met natuurbeheerders en de wijkagent van Vierhouten.
Langer veilig thuis wonen (o.a. slimme rookmelders en veiligheidssensoren)	In de Achterhoek wordt vanaf oktober 2021 als spin-off van het project 'Leefsamen Achterhoek' door vier woningcorporaties verder uitgerold in 3.000 huizen via de Regiodeal. De VNOG is projectpartner. Met andere gemeenten (Veluwe e.o.) worden verkennende gesprekken gevoerd met verzekeraars, woningcorporaties en andere potentiële partners. Een overkoepelend projectplan en begroting t.b.v. de stimulering van het gebruik van slimme sensoren + wooscan is gereed. O.b.v. kengetallen gaat het om ca. 2.158 woningen in 14 gemeenten. Naar verwachting wordt eind 2021/begin 2022 een kickstartproject in Apeldoorn uitgevoerd.
Brandbarometer	I.s.m. het programma Informatievoorziening en een verzekeraar wordt in een pilotopstelling een tool uitgeprobeerd waarin mensen (max. 1000 binnen de pilot) brandveiligheidsadvies kunnen krijgen. Het lectoraat Betekenisvol Digitaal Innoveren van de Hs. Utrecht is betrokken in het ethisch aspect. De afspraken worden vastgelegd in een samenwerkings- en verwerkingsovereenkomst.
Mobiele Educatieve Game	I.s.m. ROC Aventus wordt een mobiele container ontwikkeld waarin inwoners met een bijhorend webbased game worden geïnformeerd over brandveilig wonen en worden gestimuleerd om brandveiligheidsmaatregelen te treffen.
Pilot Co-melders	Een pilot met 3 brandweerposten (Doetinchem, Apeldoorn & Zutphen) is gestart waarbij de 1 ^e TS een 'Veilig Leven Box' krijgt. De bijgesloten CO-melder kan door een ploeg worden achtergelaten na een vermoeden van verhoogde CO-concentratie. Nadien wordt geëvalueerd met oog op evt. regionale uitrol.
Online campagnes	In samenwerking met team Communicatie vindt doorlopend aandacht voor verschillende veiligheidsthema's plaats o.b.v. een contentplanning, waarbij er rekening wordt gehouden met het toepassen van de juiste gedragstechnieken.
Brandweer op school	Er zijn aan het begin van het leerjaar 2021/2022 in totaal 440 lespakketten van Brandweer op School uitgereikt aan 79 verschillende basisscholen in onze regio.

Iklaadaccuraat.nl (i.r.t. energietransitie)	Door een student Veiligheidskunde van Saxion Hs. is onderzoek verricht naar de oorzaken van branden in schuurtjes, carports en veranda's i.o.m. stichting Salvage. Op basis van die inzichten is i.s.m. de RAI, BOVAG en VR Brabant-Zuid Oost de website iklaadaccuraat.nl doorontwikkeld o.b.v. inzichten van gedragsbeïnvloeding. Verschillende technieken zijn getest en op basis hiervan zijn de meest effectieve technieken ingevoegd in de website.
Bestickering voertuigen	Een uitvraag t.b.v. ontwerp en montage wordt uitgezet. Een plan van aanpak is gereed.
Regionaal onderzoek brandveiligheid	Twee studenten van Saxion Hs. en van Hogeschool Utrecht voeren een regionaal onderzoek uit waarbij resultaten naar gemeenten worden uitgesplitst. Rapport wordt begin 2022 verwacht.
Multidisciplinaire thema's	In samenwerking met de GGD NOG wordt momenteel een regionaal onderzoek gedaan onder het panel van de GGD naar risicoperceptie. In 2022 volgen plan van aanpak en gerichte pilots.
Basis risicoanalyse per gemeente	De AOV'ers zijn via het ROOV op de hoogte gehouden van de voortgang. Iedere gemeente heeft een basis risico-analyse en voorstel ontvangen over de uitvoering van campagnes in 2022.

VEILIG STOKEN EFFECTMETING

DE CAMPAGNE

Bij de campagne 'veilig stoken' ontvangen inwoners een flyer over het belang van schoorsteenvegen. Door middel van pakkende feiten over schoonsteenbranden (in de buurt) en handelingsperspectieven wordt getracht de risicoperceptie en kennis met betrekking tot brandrisico's van inwoners te vergroten. Daarnaast bevat de flyer vakjes welke je kan wegrassen. Dit spelelement lokt inwoners om te krassen en daarmee zelf te beginnen met 'vegen'.

METING

150 deelnemers met huis met schoorsteen

Experimentele groep: 40
Controlegroep: 110

RESULTATEN

Na het ontvangen van de kaart...

... is er vaker met anderen gesproken over de veiligheid van de haard met

... is er een hogere intentie om het schoorsteenkanaal vaker te laten vegen

... is de risicoperceptie hoger (ernst gevolgen en eigen kwetsbaarheid worden hoger ingeschat)

... is op de website schoorsteenveger.nl vaker gezocht naar een schoorsteenveger in de buurt

VLUCHTPLAN EFFECTMETING

De campagne

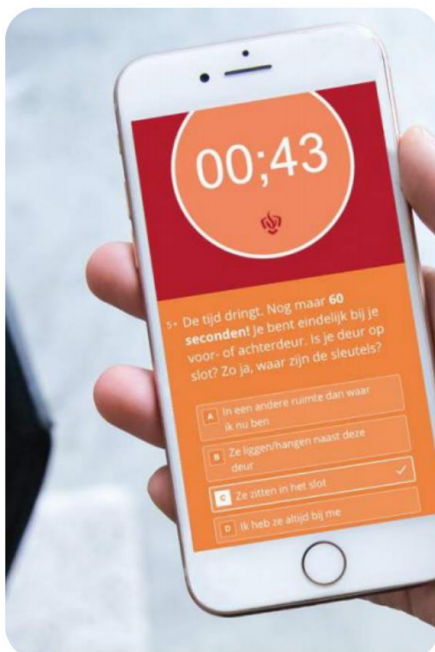
De bewoners ontvangen een kaart in de brievenbus. Hierop staat een QR-code en URL naar een online vluchttest. In de test doorlopen bewoners vragen en ervaren zij waar ze over na moeten denken bij het vluchten uit huis. De vragen zijn geformuleerd aan de hand van psychologische technieken.

Het doel was dat gezinnen samen het vluchtplan oefenen.

Effectmeting

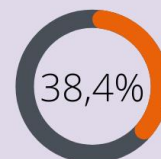
412 deelnemers
(176 controlegroep, 236 experimentele groep)

Resultaten

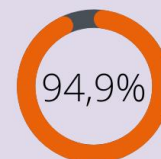
Het vluchtplan is vaker geoefend

38,4 % van de experimentele groep en 24,4% van de controlegroep oefende hun vluchtplan

Er is vaker over het vluchtplan nagedacht

94,9% van de experimentele groep en 88,6% van de controlegroep heeft nagedacht over hun vluchtplan

Er is vaker over het vluchtplan gesproken

47,9% van de experimentele groep en 36,4% van de controlegroep heeft gesproken over hun vluchtplan met anderen

VLUCHTSLEUTELHANGER

EFFECTMETING

DE CAMPAGNE

Bewoners ontvangen een vouwdoosje met daarin een vluchtsleutelhanger. De tekst 'Brand in huis!' trekt direct de aandacht. Op de andere kant van het doosje staat het handelingsperspectief: hang een vluchtsleutel op een vaste plek op uw vluchtroute, zo kunt u veilig en tijdig vluchten bij brand!

De vluchtsleutelhanger is een attentie om mensen te stimuleren een vluchtsleutel op te hangen.

RESULTATEN

- De vluchtsleutelhanger werd hoog gewaardeerd (cijfer **8,7**) ★★★★★★☆☆
- **72%** heeft de sleutelhanger aan hun vluchtsleutel gehangen 72%
- **63%** heeft een vluchtsleutel op een vaste plek op vluchtroute gehangen 63%
- **25%** heeft de intentie om vluchtsleutel op te gaan hangen 25%
- **55%** heeft een vluchtsleutel opgehangen ná de campagne. 55%

EFFECTMETING

Online enquête via een Facebook advertentie

153 deelnemers

RISICOBEWUST & ZELFREDZAAM

2021

JUNI

Programmaplan
in algemeen
bestuur

SEPTEMBER

Start regionaal
onderzoek
risicobewustzijn
& gedrag

OKTOBER

Brandpreventie
weken actie i.s.m.
gemeenten

Uitrol brandweer
op school

Start pilot CO-melder
op de TS

Rapportage
risicobewust o.b.v.
dashboard gereed

Start pilot 'Ik laad
accuraat' i.r.t.
energietransitie
(i.s.m. BOVAG, RAI
en VRBZO)

Start fase 2 pilot
Harderwijk

Q4

Vooronderzoek risico-
perceptie multi-thema's
i.s.m. GGD

2022

JANUARI

Start uitrol campagne
en meting vlucht-
sleutelhangers

Start plan van aanpak
multi-thema's

Start pilot natuur-
brand in Vierhouten

FEBRUARI

Eindrapport regionaal
risicobewustzijn &
gedragsonderzoek

APRIL

Start educatie-unit
in regio

JULI

Start uitrol campagne
en meting vluchtplan

SEPTEMBER

Start pilots
multi-thema's

2025